

نگاهی به پدیده اوتیسم در کودکان؛

ما را درک کنید و صبور باشید

هدی رضوانی پور

گزارش

اوتیسم واژه‌ای آشناست که بسیاری از ما آن را شنیده‌ایم اما شاید به معنای آن با دقت توجه نکرده باشیم. به اینکه اوتیسم دقیقاً چیست و بچه‌هایی که به آن مبتلا هستند چه شرایطی را سپری می‌کنند؟

سعیده صالح غفاری مدیرعامل انجمن اوتیسم ایران، اوتیسم را اختلالی عملکردی-رشدی می‌داند که در سه سال اول زندگی بروز پیدا می‌کند. او از شناسایی ۳۰ هزار مبتلا به اوتیسم در ایران تاکنون خبر می‌دهد که معادل یک درصد کل جمعیت ایران هستند؛ یک درصد اقلیتی که باید مشکل و بیماری آنها شناخته شود و افراد عادی چگونگی ارتباط با این مبتلایان را بیاموزند تا مبتلایان به اوتیسم بتوانند در کنار سایر افراد عادی جامعه زندگی خود را ادامه دهند.

بعد از ابتلای مبینا با اوتیسم آشنا شدم

مبینا ۸ ساله است، اما نمی‌تواند مثل سایر همسالان خود به راحتی تکلم کرده و با دیگران ارتباط برقرار کند. او به شدت بیش فعال است. یک جا بند نمی‌شود. دچار عدم تمرکز است و با اینکه زیبایی فوق العاده‌ای دارد اما همپای همسالان خود در جامعه بزرگ نمی‌شود. مادرش در خصوص او می‌گوید: اوایل نمی‌دانستیم مشکل مبینا چیست، تا اینکه به سن سه سالگی رسید و متوجه شدم هنوز کلمات را ادا نمی‌کند و نمی‌تواند به خوبی صحبت کند. آرام و قرار نداشت و مرتب خانه را به هم می‌ریخت.

از شدت تحرک او به تنگ آمدم و او را به دکتر بردم تا اینکه با واژه‌ای به نام اوتیسم آشنا شدم. وی اضافه می‌کند: آنجا بود که برای مبینا تشخیص اوتیسم دادند و دروسهای ما شروع شد. کلاس‌های ویژه، مدارس خاص، درمان‌های پرهزینه و زمان‌بر... با اینکه مبینا از یک اختلال سخت رنج می‌برد اما عاشقانه او را دوست داشتم و دارم و طی سال‌هایی که متوجه ابتلای او به اوتیسم شده‌ام تمام توانم را به کار گرفتم تا بتوانم گوشه‌ای از مشکل دخترم را درمان کنم.

این مادر در ادامه می‌گوید: مبینا بسیار حساس است و متوجه کوچکترین تغییر رفتار ما می‌شود. تمام تلاشم را به کار گرفته‌ام تا شرایطی را فراهم

خود است.

این افراد نسبت به چیزهای چرخنده مثل ماشین لباسشویی هم حساس هستند و میل به تحریک حسی بالایی دارند. در عوض ارتباط چشمی و ارتباط اجتماعی سطح پایینی دارند. به همین دلیل اصطلاح «در خود مانده» به افراد اوتیسم اطلاق می‌شود چرا که فرد ارتباط زیادی با دنیای بیرون ندارد.

سوند رومی در ادامه به سایر ویژگی‌های افراد مبتلا به اوتیسم نیز اشاره کرده و خاطرنشان می‌کند: افراد مبتلا به اوتیسم به کارهای تکراری روی می‌آورند. مثلاً یک غذای تکراری می‌خورند و عوض کردن غذای آنها سخت است یا مرتب یک بازی خاص را انجام می‌دهند. همچنین این افراد صداهای خاصی از خود بیرون می‌آورند. ارتباط کلامی قوی ندارند و...

وی افراد مبتلا به اوتیسم را به سه طیف تقسیم می‌کند و می‌گوید:

دسته اول افرادی هستند که نشانه‌های کامل اوتیسم را دارند و اوتیسم کامل هستند. دسته دوم کودکانی هستند که برخی نشانه‌ها را دارند و دسته سوم اوتیسم ضعیف است که یکی دو نشانه در فرد ظاهر می‌شود و با کاردرمانی قابل درمان است. یک نوع اوتیسم هم اوتیسم اسپرگر است که فرد در این نوع ارتباط خوبی با اطرافیان ندارد. این طیف، کودکان لجبازی هستند که کارهای تکراری انجام می‌دهند اما از نظر درک ریاضی هوش پایینی ندارند. برافروختگی بالایی دارند و توان حرکتی زیاد. اختلال ساوانت نوع دیگری

کم که مبینا کمتر آسیب ببیند. از مسئولین هم می‌خواهم از خانواده‌هایی که فرد اوتیسمی دارند حمایت کنند. هزینه‌های درمان بسیار بالا و کمرشکن است و این بچه‌ها را نمی‌توان به حال خود رها کرد.

طیف‌های مختلف اوتیسم را بشناسیم

علی سوندرومی؛ دکتر جامعه شناس و پژوهشگر حوزه‌های مختلف است که سال‌هاست در زمینه اوتیسم فعالیت دارد.

وی اختلال اوتیسم را یک طیف می‌داند و می‌گوید: اوتیسم را می‌توان از نوع شدت در یک طیف تقسیم بندی کرد و شاید مشهودترین و قابل لمس‌ترین نشانه آن عدم یکپارچگی حسی باشد. اوتیسم به دلیل اختلال ژنتیکی یا تشدید شرایط محیطی ایجاد می‌شود اما هنوز دلیل قطعی برای وقوع این اختلال وجود ندارد. کما اینکه گمانه زنی‌ها بر مادرزاد بودن آن است.

وی به نشانه‌هایی از بروز اوتیسم در کودکان اشاره کرده و اضافه می‌کند: در این اختلال سیستم حواس فرد (بینایی، شنوایی، بویایی و...) بیش از اندازه حساس است. حتی یک صدای کوچک در محیط یا بوی نامتعارف او را به هم می‌ریزد. پوشیدن لباس کمی تنگ پوست او را آزرده می‌کند و...

این پژوهشگر به نوع دیگری از طیف اوتیسم نیز اشاره کرده و می‌گوید: در حالت برعکس اوتیسم، حس‌های فرد به شدت کم کار هستند. مثلاً کودک ممکن است خودش را گاز بگیرد تا کمی پوستش را حس کند. به دنبال تحریک حواس